

Turun Sanomat 29.11.2024

Matti Männikkö (1937–2024)

Historian lehtori emeritus Matti Männikkö menehtyi Turussa tiistaina 22.10.2024. Männikkö vaikutti pitkään Turun yliopiston historia-aineissa opettajana. Hän oli syntynyt Alahärmässä vuonna 1937 ja saapui Turkuun opiskelemaan historiaa vuonna 1959 – kertomansa mukaan höyryveturin vetämällä junalla. Hän toimi jo opintojensa loppuvaiheilla assistentin tehtävissä yleisessä historiassa, ja samasta oppiaineesta löytyi myös Kyllikki-puoliso. Perheeseen syntyi kolme lasta.

Matti valmistui filosofian lisensiaatiksi yleisestä historiasta vuonna 1973. Yli 400-sivuinen tutkimus käsitteli pohjoismaista kysymystä Fredrik Suuren politiikassa 1730–1740-luvuilla. Uransa aikana Matti toimi monissa historian laitoksen opetustehtävissä ja myös opettajanvalmistuslaitoksen historian lehtorina. Hän työskenteli lukuvuoden 1974–1975 yleisen historian apulaisprofessorina ja vuosina 1977–1978 hän toimi hiljattain perustetun kulttuurihistorian professorin viran hoitajana. Pisimpään Matti työskenteli kuitenkin historian laitoksen oppiaineiden yhteisenä lehtorina, missä tehtävässään hän tuli tutuksi lukuisille historianopiskelijasukupolville. Hän piti proseminaareja ja graduseminaareja, luennoi erityisesti historiantutkimuksen ongelmista, historiankirjoituksen historiasta, 1700-luvusta sekä Venäjän ja Neuvostoliiton historiasta. Myöhemmässä vaiheessa Matti opetti myös historian ja tulevaisuudentutkimuksen suhteita käsitteleviä kursseja ja tutki pioneeriluontoisesti tulevaisuusajattelun historiaa.

Matti oli hyvin kiinnostunut pedagogisista kysymyksistä koko uransa ajan. Hän osallistui aktiivisesti suureen tutkinnonuudistustyöhön, jossa opinnot jäsennettiin uudella tavalla koulutusohjelmiin 1970- ja 1980-luvun vaihteessa. Matti oli itse erinomainen opettaja ja ohjaaja, joka ei säästellyt aikaansa paneutuessaan oppilaidensa käsikirjoituksiin ja kommentoimissaan niitä. Syvällisen lukeneisuutensa ansiosta Matti pystyi ohjaamaan eri aikakausiin liittyviä oppinnäytteitä, antiikista 1900-luvulle. Vuonna 2000, kun Turun yliopisto täytti 80 vuotta, Matti oli yksi kolmesta ansioituneesta opettajasta, jotka valittiin vuosikymmenten opettajiksi. Laajalla asiantuntemuksellaan, viisailla ja harkituilla kysymyksillään ja kommenteillaan Matti kannusti ja johdatteli tutkimuksen karikoissa myös monia tutkijakollegojaan.

Matti oli pidetty ja arvostettu historioitsija, opettaja, ohjaaja ja kollega. Hänen hillityt ja rakentavat kommenttinsa osuivat vääjäämättä oikeaan ja autoivat lukuisia nuorempia ja vanhempia historioitsijoita eteenpäin. Hän painotti dialogin merkitystä ja heittäytyi aina keskusteluun Juslenian kahvipöydissä ja käytävillä. Matti oli aina ystävällinen, hyväntuulinen ja huumorintajuinen. Yleisen historian kahvipöydässä osattiin odottaa täytekkästä Fredrik Suuren käymän Leuthenin taistelun vuosipäivänä 5. joulukuuta – se oli Matin tapa juhlistaa syntymäpäiväänsä pilke silmäkulmassa.

Meri Heinonen, Leila Koivunen, Sakari Ollitervo, Heli Paalumäki, Hannu Salmi, Taina Syrjämaa ja Janne Tunturi

Kirjoittajat ovat Matin oppilaita ja kollegoja.